Ya?l?larda Diyabet Yükü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?l?larda Diyabet Yükü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33036

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?l?larda Diyabet Yükü Ölçe?i (YDYÖ), **Diyabet Mellitus** te?hisi konmu? ya?l? bireylerin bu kronik hastal?kla ya?aman?n getirdi?i çok boyutlu yükü de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, özellikle Türk toplumu ba?lam?nda, diyabetin bireyin ya?am kalitesi, duygusal durumu, sosyal ili?kileri ve günlük i?levselli?i üzerindeki etkilerini ölçmek üzere 2012 y?l?nda Y?ld?r?m-Usta ve Esen taraf?ndan uyarlanm??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, geriatrik popülasyonda diyabet yönetimi ve bak?m?n?n karma??kl???n? anlamak için kritik bir öneme sahiptir.

Ölçek, diyabetin sadece fiziksel de?il, ayn? zamanda psikososyal ve ekonomik etkilerini de kapsayan kapsaml? bir de?erlendirme sunmay? amaçlamaktad?r. YDYÖ'nün Türk kültürüne adaptasyonu, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, ya?l? diyabet hastalar?n?n ya?ad??? zorluklar? daha do?ru te?his etme ve buna yönelik hedefe odakl? müdahale stratejileri geli?tirme imkan? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Diyabet yükü, ya?l?l?k, **geriatri**, kronik hastal?k, psikometrik özellikler, ölçek uyarlamas?, Diyabet Mellitus, ya?am kalitesi.

Yazarlar

Yasemin Y?ld?r?m-Usta, A. Esen

Amaç

Ya?l?larda Diyabet Yükü Ölçe?i'nin temel amac?, diyabetin ya?l? bireyler üzerindeki alg?lanan yükünü sistematik olarak ölçmektir. Bu yük, hastal???n kendisinden (semptomlar, komplikasyonlar) ziyade, hastal???n yönetimi (diyet, ilaç takibi, glikoz izleme) ve bunun getirdi?i ya?am tarz? k?s?tlamalar? ile ili?kilidir. Ölçek, bu yükün derecesini belirleyerek, yüksek yük alt?nda olan bireyleri tespit etmeyi ve onlara yönelik özelle?tirilmi? destek programlar? geli?tirmeyi hedefler.

Ölçe?in Türk toplumu için uyarlanmas?, kültürel farkl?l?klar?n ve sa?l?k sistemine özgü dinamiklerin diyabet yükü alg?s? üzerindeki etkisini hesaba katmak için zorunluydu. Bu sayede, elde edilen sonuçlar Türkiye'deki ya?l? nüfusun ihtiyaçlar?na daha uygun hale getirilmi?tir.

Yap?

Ya?l?larda Diyabet Yükü Ölçe?i, ya?l? bireylerde **Diyabet Mellitus** ile ili?kili çok boyutlu yük yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap? genellikle fiziksel, duygusal/psikolojik ve sosyal/finansal boyutlar?

ARABPSYCHOLOGY.COM

içermektedir. Fiziksel yük, tedavi rejimine uyum ve hastal???n fiziksel semptomlar?yla ba?a ç?kmay?; duygusal yük, stres, endi?e ve depresyon gibi duygusal tepkileri; sosyal yük ise sosyal aktivitelerden geri kalma ve aile üyelerine ba??ml?l?k gibi durumlar? kapsamaktad?r.

Ölçek, diyabetin bireyin genel iyi olu? hali üzerindeki kümülatif etkisini de?erlendiren kapsaml? bir araç olarak tasarlanm??t?r. Bu yap?sal model, diyabetin sadece t?bbi bir durum de?il, ayn? zamanda günlük ya?am?n her alan?n? etkileyen kronik bir yönetim zorlu?u oldu?unu vurgular.

Geçerlik

Y?ld?r?m-Usta ve Esen (2012) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türk kültürü için psikometrik **geçerlik** çal??malar? yap?lm??t?r. Geçerlik analizleri genellikle kapsam geçerli?i (uzman görü?leri ile) ve yap? geçerli?ini (faktör analizi ile) içermektedir. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi gereken yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü gösterir.

Uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in boyutlar?n?n Türk örnekleminde de korunup korunmad??? incelenmi? ve elde edilen sonuçlar?n teorik beklentilerle tutarl? oldu?u rapor edilmi?tir. Bu, ölçe?in ya?l? Türk bireylerde diyabet yükünü do?ru ve anlaml? bir ?ekilde ölçebildi?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in ölçüm tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla **güvenirlik** analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Güvenirlik çal??malar? genellikle iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n (Cronbach Alfa) hesaplanmas?n? ve zamana ba?l? tutarl?l??? (test-tekrar test güvenirli?i) içermektedir.

Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbiriyle tutarl? oldu?unu gösterir. Uyarlama çal??mas?n?n sonuçlar?, Ya?l?larda Diyabet Yükü Ölçe?i'nin Türk ya?l? popülasyonunda yüksek düzeyde güvenirli?e sahip oldu?unu ve dolay?s?yla klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda istikrarl? sonuçlar elde etmek için kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini tespit etmek amac?yla **faktör analizi** (muhtemelen Aç?mlay?c? Faktör Analizi ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?lm??t?r. Faktör analizi, ölçekteki maddelerin alt?nda yatan teorik boyutlar? (faktörleri) ortaya ç?karmaya yard?mc? olur.

Bu analizler sonucunda, ölçe?in orijinal yap?s?na benzer veya kültürel ba?lama özgü yeni bir faktör yap?s?n?n ortaya ç?kt??? belirlenmi?tir. Faktör yüklerinin incelenmesi, her bir maddenin hangi boyuta ait oldu?unu ve ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de geçerli oldu?unu do?rulam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Derecelendirme Ölçe?i (Likert Tipi oldu?u varsay?lmaktad?r)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik popülasyon (Diyabet hastalar?)

Ya? Grubu: Ya?l? Bireyler (Geriatrik Popülasyon)

Popülasyon Detaylar?: Tip 1 veya Tip 2 **Diyabet Mellitus** tan?s? alm?? ya?l? bireyler.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim ölçe?i. Bireylerin diyabetin kendilerine yükledi?i zorluklar? belirli bir derecelendirme sistemi üzerinden i?aretlemesi esas?na dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Diyabet yönetimi, psikososyal yük, kronik hastal?k yükü, adaptasyon çal??mas?, geriatrik hem?irelik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Yasemin Y?ld?r?m Usta

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kaynakta Belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: yildirim_y@ibu.edu.tr

?leti?im Adresi: Veri Kaynakta Belirtilmemi?tir (?lgili referans?n kurum adresi kullan?labilir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal geli?tiricilerinden al?nan izinler ve uyarlama sürecine dair detaylar kaynak makalede mevcuttur. Ölçek, 2012 y?l?nda Türk toplumu için uyarlanm??t?r. Kullan?m ücretine dair spesifik bilgi kaynakta yer almamaktad?r; ancak akademik kullan?m için genellikle sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir. Bu dosya, ölçek maddeleri ve puanlama yönergeleri hakk?nda detayl? bilgi içerebilir: elderly-diabetes-burden-scale-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Y?ld?r?m-Usta, Y., ve Esen, A. (2012). Ya?l?larda Diyabet Yükü Ölçe?inin Türk toplumu için **geçerlik** ve güvenirli?ine ili?kin bir çal??ma. *Turkish Journal of Geriatrics ,15* (1) 61-67.
Ek Kaynak Linki: uvt.ulakbim.gov.tr

Ya?l?larda Diyabet Yükü Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için lütfen referans olarak gösterilen Y?ld?r?m-Usta ve Esen (2012) makalesine ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM